

ΤΟ ΒΗΜΑ

Κυριακή 24 Φεβρουαρίου 2008 - Αρ. Φύλλου 15295

ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ Η ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ;

5 συν και πλην της μονομερούς ανεξαρτησίας

Χ. ΤΣΑΡΔΑΝΙΔΗΣ

Η πρόσφατη αλλά από μακρού αναμενόμενη μονομερής ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου πυροδότησε μια έντονη συζήτηση. Πολλοί θεωρούν ότι η διακήρυξη της ανεξαρτησίας και κυρίως η αναγνώρισή της εκ μέρους των ΗΠΑ και πολλών κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα αποδειχθεί μεγάλο λάθος, διότι:

Πρώτον, αναγκάζει τη Σερβία να ακολουθήσει μια στάση που δεν θα τη βοηθήσει να ενταχθεί στην ΕΕ, ενώ παράλληλα μπορεί να οδηγήσει στον διαμελισμό του Κοσσυφοπεδίου, με ενδεχόμενο τον κίνδυνο έναρξης ως και ένοπλων συγκρούσεων.

Δεύτερον, μπορεί να αποτελέσει το έναυσμα διεκδίκησης, είτε ανεξαρτησίας είτε αυτονομίας, από τους Αλβανούς στην πΓΔΜ, στο Μαυροβούνιο και στη Σερβία και έτσι να τεθούν τα θεμέλια δημιουργίας μιας «Μεγάλης Αλβανίας».

Τρίτον, εγκυμονεί κινδύνους στην ευρύτερη περιοχή, διότι η ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου ενδέχεται να οδηγήσει σε παρόμοια πορεία τους Σέρβους στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, τους Τούρκους της Βουλγαρίας, τους Ούγγρους της Ρουμανίας ακόμη και τη μουσουλμανική μειονότητα στη Δυτική Θράκη.

Τέταρτον, ενδέχεται να αποτελέσει την αφορμή για τη διεθνή αναγνώριση από πολλά μέχρι τώρα διστακτικά κράτη, της λεγόμενης «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου», αφού πολλοί, ακόμη και η Μόσχα, θεωρούν ότι ανάμεσα στις δύο αυτές περιπτώσεις υφίστανται πολλές αναλογίες.

Πέμπτον, δημιουργεί ένα μη βιώσιμο οικονομικά και πολιτικά κράτος. Γι' αυτό υποστηρίζεται ότι η διατήρηση του Κοσσυφοπεδίου ως προτεκτοράτου του ΟΗΕ θα έπρεπε να παραταθεί ώσπου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες δομές συνύπαρξης, κυρίως μεταξύ Αλβανών και Σέρβων. Τέλος, η διεθνής νομιμότητα καταρρακώνεται, αφού η διακήρυξη της ανεξαρτησίας δεν αποφασίστηκε στο πλαίσιο του ΟΗΕ ούτε συνάδει προς το νόημα της απόφασης 1244 του 1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας που αναγνώριζε ότι το Κοσσυφοπέδιο υπάγεται στην κυριαρχία της Σερβίας.

Ωστόσο, παραγνωρίζονται μια σειρά βασικές παράμετροι του προβλήματος, που συνηγορούν υπέρ της άποψης ότι η διεθνής κοινότητα οφείλει έστω και σταδιακά να αναγνωρίσει την ανεξαρτησία του Κοσσυφοπεδίου. Οι παράμετροι αυτές είναι:

Πρώτον, στην πραγματικότητα η απόφαση για το Κοσσυφοπέδιο δεν αποτελεί αποκλειστικό πρόβλημα κυριαρχίας ενός κράτους, της Σερβίας, αλλά εντάσσεται στον γενικό προβληματισμό του δικαιώματος αυτοδιάθεσης ενός έθνους. Οι Αλβανοί

του Κοσσυφοπέδιου ουδέποτε ερωτήθηκαν αν επιθυμούσαν να ενταχθούν στα όρια ενός σερβικού στην αρχή και αργότερα ενός γιουγκοσλαβικού κράτους, πολύ περισσότερο μάλιστα όταν αποτελούσε και εξακολουθεί να αποτελεί τη συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού της περιοχής.

Δεύτερον, το Κοσσυφοπέδιο δεν θα καταστεί πλήρως ανεξάρτητο κράτος. Η διακήρυξη της 17ης Φεβρουαρίου 2007 προβλέπει την υιοθέτηση του Σχεδίου Ahtisaari, σύμφωνα με το οποίο η ανεξαρτησία πραγματοποιείται με όρους εκ των οποίων ο κυριότερος είναι η απαγόρευση της ένωσης του Κοσσυφοπέδιου, είτε με άλλο κράτος (την Αλβανία) είτε με περιοχή ή περιοχές άλλου κράτους, όπως, λόγω χάριν, με περιοχές της πΓΔΜ και του Μαυροβουνίου, όπου είναι εγκατεστημένοι αλβανικοί πληθυσμοί.

Τρίτον, η κατ' αναλογίαν με το Κοσσυφοπέδιο ρύθμιση άλλων παρομοίων περιπτώσεων δεν είναι αντικειμενικά δυνατή. Γιατί, λόγω χάριν, η περίπτωση των Αλβανών του Κοσσυφοπέδιου να παρουσιάζει αναλογία με την περίπτωση των Τουρκοκυπρίων και όχι η περίπτωση των Σέρβων του Κοσσυφοπέδιου, οι οποίοι απειλούν με απόσχιση;

Τέταρτον, οι ευθύνες για το ναυάγιο των διαπραγματεύσεων δεν θα πρέπει να αποδίδονται μόνο στην αλβανική ηγεσία του Κοσσυφοπέδιου αλλά εξίσου και στο Βελιγράδι, το οποίο με την υποστήριξη της Μόσχας αποδείχθηκε ανυποχώρητο από την αρχική θέση του για το Κοσσυφοπέδιο, που ήταν κάτι περισσότερο από αυτονομία, κάτι λιγότερο από ανεξαρτησία.

Πέμπτον, απόλυτη προτεραιότητα αυτή τη στιγμή για την περιοχή αποτελεί η διασφάλιση της σταθερότητας. Η παράταση του καθεστώτος του προτεκτοράτου αποδείχθηκε ανέφικτη, διότι είναι βέβαιον ότι θα προκαλούσε την εξέγερση των Αλβανών, θα ενέτεινε την απασχόληση της οικονομίας της περιοχής σε έκνομες δραστηριότητες και θα διαίωνιζε μια μη μόνιμη δυσάρεστη κατάσταση.

Ο κ. Χαράλαμπος Τσαρδανίδης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων.